

Zeeforelproject Funen

Ecotoerisme in optima forma

Tekst: Franklin Moquette
Fotografie: Cees van Roeden,
 Franklin Moquette,
 Juul Steyn en
 Michel Roggo

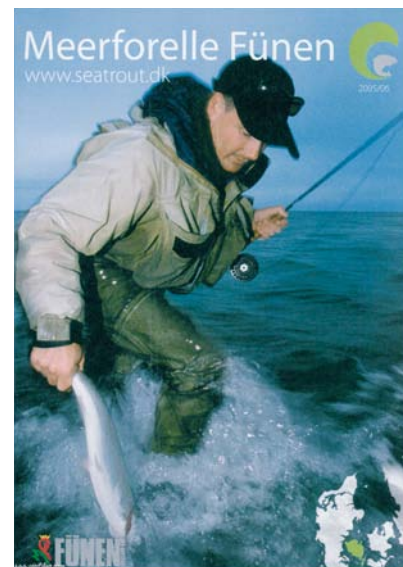
Zo'n vijftien jaar geleden begon op het Deense eiland Funen een uniek project dat inmiddels jaarlijks tienduizenden extra toeristen naar dit mooie eiland lokt. Toeristen die, naast het beleven van de prachtige natuur, naar dit eiland komen om in het ondiepe kustwater op zeeforel te vissen. Franklin Moquette spreekt op locatie met de coördinator van het zeeforelproject, Steffen Hinchely.

In de tachtiger jaren ontwikkelde de Deense regering plannen voor het herstel van het milieu in de Deense rivieren en de zee. Grootste probleem zijn de agrarische bedrijven waarvan de mest in de riviertjes terecht komt. Daardoor treedt algenbloei op in zowel de binnenwateren als de zee. Uit een inventarisatie van de riviertjes en beken op dit groene eiland blijkt dat van de zeventwintig wateren waar de zeeforel ooit voorkwam, nog maar drie een restpopulatie van deze karakteristieke trekvis herbergen. Oorzaken blijken de al eerder genoemde overbemesting en de ruim 200 stuwtjes die de optrek van zeeforellen uit zee bemoeilijken. Funen pakt deze problemen voortvarend aan. De vervuiling met meststoffen wordt drastisch verminderd, fabrieken mogen geen ongezuiverd afvalwater meer lozen, waterzuiveringsinstallaties worden aangelegd en stuwen worden van vispassages of omleidingen voorzien. Het bijzondere is dat de overheid kans ziet om geld te verdienen aan het schonere milieu en de meer natuurlijke waterlopen. Door het milieu- en natuurherstel te combineren met de bevordering van het ecotoerisme, worden er verschillende vliegen in één klap geslagen. De sleutel daartoe is de zeeforel die bij sportvissers een status heeft die met die van de Atlantische zalm is te vergelijken. Het zeeforelproject

is geboren. Door dit project scheidt de overheid van Funen draagvlak bij de lokale bevolking (werkgelegenheid en sportvismogelijkheden) en weet men door de toename van hengelsporttoerisme de gedane investeringen ruimschoots terug te verdienen.

Succesverhaal

We vragen Steffen Hinchely, de man die binnen het Fuunse verkeersbureau voor het zeeforelproject verantwoordelijk is, naar de resultaten. Steffen Hinchely: "Ons project kan als zeer geslaagd worden beschouwd. Niet alleen is er nu een goede optrek van zeeforel in alle 27 riviertjes van Funen en is ons eiland tegenwoordig de beste plaats om in zee op zeeforel te vissen, maar het project heeft ook meer geld opgeleverd dan het heeft gekost." Sinds 1990 werd door de Fuunse provinciale overheid jaarlijks circa 3 miljoen Deense Kronen (360.000 euro) in het zeeforelproject geïnvesteerd. Daarbij kwam nog geld uit andere bronnen. Wat is het rendement van deze investeringen geweest? Steffen Hinchely: "Het project is onlangs door een onafhankelijke instantie doorgelicht en die kwam tot de conclusie dat het rendement uitstekend was. Alleen al de 10.000 tot 20.000 buitenlandse sportvissers op zeeforel spenderen - vergunningen niet meegerekend - in Funen jaarlijks 40 tot 60 miljoen Deense kronen

Salmo trutta trutta
als
toeristisch
product.

Promotie

Voor de promotie van Funen als 'zeeforelvisland' wordt 20 tot 30% van het totale budget gereserveerd. Dit geld werd en wordt gespendeerd aan promotiemateriaal als brochures, een visgids en een videofilm. Jaarlijks verschijnt een nieuwsbrief met tips voor de sportvissers. Al het promotiemateriaal is ook in Duits, Nederlands en Engels uitgebracht. Daarnaast werd er gezorgd voor wervende artikelen in buitenlandse hengelsportbladen en werd de aanleg van parkeerplaatsen en openbare toiletten (mede) bekostigd.

Funen

Het eiland Funen ligt tussen het Deense vasteland (Jutland) en het hoofdeiland Seeland, aan de westkant gescheiden door de Kleine Sont en aan de oostkant door de Grote Sont. Deze zee-engtes vormen een verbinding tussen het water van de Oostzee en het Kattegat. Het zeewater aan de zuidkant van Funen is daardoor veel zoeter dan dat aan de noordkant. Tegenwoordig is Funen door grote bruggen respectievelijk verbonden met Jutland en Seeland. Op het eiland ontspringt een aantal beken en riviertjes waarin oorspronkelijk forel voorkwam. Funen is populair bij buitenlandse toeristen door zijn schilderachtige dorpjes, boerderijen en kastelen, maar ook door zijn rustige stranden en de kraakheldere zee waarin steeds meer zeeforel te vinden is.

Zeeforel is een fotogenieke vis.

het groene licht voor nog eens 10 jaar. De visserij op zeeforel is tegenwoordig de belangrijkste buitenseizoensactiviteit op Funen.

Meer dan toerisme alleen

De verdeling van de Fuunse overheidsgelden is ongeveer als volgt: 20% gaat naar promotie van Funen

genomen. Hier kunnen de leerlingen praktijkervaring opdoen met het kweken van vis. Behalve dat dit kostenbesparend werkt, zijn al enkele moeilijk opvoedbare leerlingen dankzij deze opleiding letterlijk in goede banen geleid. Het benodigde geld (2,5 miljoen euro) wordt wederom door overheid en bedrijfs-

Sportvisserij op zeeforel is de belangrijkste buitenseizoensactiviteit op Funen

als zeeforel dorado, 40% naar de restauratie van de riviertjes en 40% naar de kweek en uitzetting van jonge zeeforellen. Daarnaast worden uit andere bronnen nog eens soortgelijke bedragen geïnvesteerd. Daarbij kan worden gedacht aan: bedrijven, campinghouders, huisjesverhuurders, hengelsportzaken, hengelsportorganisaties, de Deense overheid en de EU. Alleen al in het natuurherstel wordt door deze partijen in totaal 4,5 miljoen euro geïnvesteerd.

In 2001 is bij Odense op het terrein van de Elsmunde vakschool een nieuwe kwekerij in gebruik

leven opgebracht. De jaarlijkse productie kan 400.000 tot 500.000 zeeforelletjes bedragen.

Kweek- en uitzetbeleid

Aanvankelijk, toen de riviertjes van Funen voor zeeforellen nog niet optrekbaar waren, werden bijna alle zeeforellen met een lengte van gemiddeld 17 centimeter rechtstreeks in de kustwateren van Funen, goed voor 1100 kilometer kustlijn, uitgezet. Deze zeeforellen hadden echter minder de neiging om de riviertjes van Funen op te trekken. Sinds bijna al deze riviertjes optrekbaar zijn en de levensom-

Steffen Hinchelley is de man achter het zeeforelproject Funen.

(5 tot 7 miljoen euro). Een voordeel is verder dat het topseizoen voor de visserij op zeeforel (september tot mei) buiten het gebruikelijke toeristenseizoen valt. Dat levert 60 tot 70 arbeidsplaatsen op. Alleen al via de belastingen heeft de overheid een veelvoud binnengehaald van wat door hen was geïnvesteerd!"

Door de goede resultaten van het project, zowel op het terrein van natuurherstel als de bevordering van het toerisme, kreeg het project

Sportvisser trotsen weer en wind om een Fuunse zeeforel te vangen.

standigheden voor de jonge forel er aanzienlijk zijn verbeterd, worden de zeeforellen bijna allemaal in de riviertjes zelf uitgezet. De vingerlingen (5-7 cm) worden van september tot oktober uitgezet. De 'smolts' (13-17 cm) worden rond april in de riviermondingen losgelaten. Uit onderzoek blijkt dat de zeeforellen in de buurt van Funen blijven. De grotere exemplaren (2,5 tot 3 kilo) trekken verder weg.

Biologen die in dienst van de overheid zijn, bepalen hoeveel en waar de zeeforellen mogen worden uitgezet. Indien meer rivieren geschikt worden voor de natuurlijke voortplanting, zal de uitzet van jonge zeeforellen worden verminderd. Door het storten van grind worden in enkele rivieren de paaibedden van de zeeforellen hersteld.

De na 1 tot 2 jaar terugkerende volwassen zeeforellen worden in de riviertjes met elektrovisapparaten gevangen en levend naar de kwekerij overgebracht. De in de verschillende riviertjes optrekkende zeeforellen worden in de kwekerij strikt gescheiden gehouden. Zijzelf en hun nakomelingen worden weer in dezelfde riviertjes uitgezet. Hiermee worden de oorspronkelijke stammen zoveel mogelijk behouden en wordt een optimale aan-

passing aan de specifieke omstandigheden verkregen. Bij het vangen, transporteren en uitzetten, wordt veel gebruik gemaakt van leden van de plaatselijke hengelsportverenigingen. Steffen Hinchely: "Zonder hulp van honderden sportvisvrijwilligers zou een project als dit nooit van de grond zijn gekomen." **V**

Over de auteur

Franklin Moquette is beleidsmedewerker bij Sportvisserij Nederland. Verder is hij secretaris van het Zalmplatform en mede-oprichter van de VNV, de Vereniging Nederlandse Vliegvisserij.

De auteur (rechts) krijgt een rondleiding door de kwekerij.

Zeeforel

De zeeforel (*Salmo trutta trutta*) is de trekkende vorm van de Europese bruine forel (*Salmo trutta*). Zeeforellen planten zich voort in beken en rivieren. De nakomelingen leven één tot twee jaar in zoet water en zijn dan niet van de 'standvorm' (beekforel) te onderscheiden. Bij een lengte van 15 tot 20 centimeter krijgen ze een zilveren kleur en trekken dan naar zee, waar zij zich aan zout water aanpassen. De groei in zee is zeer snel; al na acht maanden kunnen ze 40 cm lang zijn en wegen dan meer dan 1 kilo. Zeeforellen houden zich over het algemeen één tot twee jaar in de kustwateren op en keren dan meestal terug naar de rivier van oorsprong. Zeeforellen eten in zee hoofdzakelijk garnalen, wormachtigen en kleine vissen.